

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COP

VÝCHODISKA
COP 21

PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21

POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21

ORGANIZACE
KONFERENCE

KALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ

COP 21

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

dnešní civilizace je na energiích zcela závislá a rostoucí poptávka po nich má drtivé dopady na naši planetu. Vyspělé státy se konečně snaží chovat odpovědněji a upravují svou klimatickou politiku. Je tedy i na nás, zda svým chováním rovněž přispějeme k snižování emisí skleníkových plynů. Ať už ale mluvíme o klimatologii, nebo o environmentalismu, našim cílem by nemělo být jen snižování emisí CO₂, ale také zlepšování kvality života nás všech. V ČEZ se zasazují o to, abychom užívali stále více nízkoemisních zdrojů a motivovali zákazníky k účinnému využívání elektřiny a tepla. Společně se Svazem průmyslu a dopravy usilujeme o racionální uchopení příležitostí, které nabízí transformace energetiky tak, aby vznikaly synergie mezi novou energetikou a tzv. čtvrtou průmyslovou revolucí, která digitálně propojuje všechny činnosti našeho života.

V květnu jsem měl na Business Climate Summitu v Paříži možnost hovořit s lídry globálního průmyslu. Souhlasím se slovy francouzského prezidenta Hollanda, že role průmyslu bude klíčová pro jakoukoliv dohodu, očekávanou koncem roku v Paříži, a zároveň věřím v „zázrak“, jak prezident Hollande nazval dohodu průmyslových zemí s rozvojovými. Panuje shoda, že budoucnost energetiky spočívá v decentralizaci a obnovitelných zdrojích. Prozatím ale pro zajištění dodávek a konkurenceschopnost průmyslu potřebujeme všechny zdroje. Ohlédnu-li se nazpět, ČEZ již směrem k nízkouhlíkové energetice dávno vykročil. Za poslední dekádu jsme investovali do nízkouhlíkových technologií více než 5 mld. eur. Modernizací portfolia a zaměřením se na energetickou účinnost, obnovitelné zdroje a další nízkouhlíkové technologie jsme snížili emisní intenzitu výroby elektřiny od roku 2005 o 30 % a absolutní emise oxidu uhličitého za stejnou dobu o 12 mil. tun.

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Ivo Hlaváč, ředitel divize vnější vztahy a regulace |
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Jiří Horák | Michal Jedlička | Jan Prášil |
Kateřina Smrčková | Veronika Vohlídková | Petr Zahradník |
Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Evropská agenda neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise a z Freeimages.com.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COP

VÝCHODISKA
COP 21

PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21

POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21

ORGANIZACE
KONFERENCE

KALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ

Jaký může být můj příslib k letošní **21. konferenci smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu**? Budu dohlížet nad novou strategií ČEZ, která směřuje k tomu, abychom patřili k nejlepším v provozu tradiční energetiky a aktivně reagovali na výzvy transformace energetiky. Nabídneme zákazníkům partnerství, abychom spojili naše know-how a nástroje při řešení energeticky optimálně strukturovaných potřeb. To znamená nejen sledování energetické účinnosti, ale také celková řešení pro lokální energetické zdroje, zejména kogenerační jednotky, plynové kotle a fotovoltaiku. Partnerství znamená důvěru a naše nabídka zahrne celý životní cyklus těchto zařízení od přípravy projektů, instalaci a v případě potřeby financování, až po následný provoz a údržbu. Zároveň věřím ve skloubení obnovitelných zdrojů s jadernými, které jen v minulém roce zajišťovaly 54% podíl nízkouhlíkové výroby elektřiny v EU.

Těší mě, že naše odhodlání oceňují i naši tradiční kritici, kteří o změně naší strategie mluví jako o „progresivním postoji“ a „skutečném leadershipu“. Při klimatické konferenci v Kjótu v roce 1997 bylo těžké najít shodu také proto, že průmysl do jednání nebyl zapojen. Myslím, že dnes potřebu změny vnímáme již všichni a závazky přijímáme s ohledem jak na planetu, tak na nové příležitosti pro průmysl a zaměstnanost. Věřím, že pařížské závěry toto potvrdí.

Daniel Beneš

Vznik a základní dokumenty

Průběh implementace globální klimatické politiky a klíčoví hráči

VZNIK A ZÁKLADNÍ DOKUMENTY

Zatímco oficiální aktivity ve jménu boje proti změnám klimatu lze datovat přibližně od druhé poloviny minulého století, vědecké bádání o chování skleníkových plynů a jejich vlivu na vývoj klimatu začalo ještě o 100 let dříve, tedy v polovině 19. století.

Profesor fyziky John Tyndall sestavil zařízení pro výzkum schopnosti absorpce infračerveného záření plyny a již v roce 1859 se mu podařilo empiricky dokázat, že oxid uhličitý, metan a vodní pára na rozdíl od kyslíku absorbují energii infračerveného záření.

Další významný vědec, zakladatel klimatických modelů Svante Arrhenius, již koncem 19. století prokázal kauzalitu mezi zvyšováním koncentrace CO₂ v ovzduší a růstem teploty. Charles David Keeling pak byl prvním, kdo nárůst koncentrace CO₂ v ovzduší změřil. Dodnes se využívá tv. Keelingova křivka znázorňující koncentraci CO₂ v ovzduší v závislosti na čase.

První oficiální varování o nebezpečnosti skleníkových plynů a o nutnosti jejich emise výrazně omezit však bylo vzneseno až v roce 1979 v Ženevě na první Světové klimatické

konferenci. Konferenci pořádala Světová meteorologická organizace (World Meteorological organization, WMO) a padla zde první (nezávazná) výzva, aby vyspělé průmyslové země snížily emise oxidu uhličitého do roku 2005 o 20 % ve srovnání s předpokládanými emisemi pro rok 1988. Současně byl ustaven Světový klimatický program, který je základním rámcem pro přípravu a realizaci Národních klimatických programů.

V roce 1988 pak WMO ve spolupráci s Programem OSN pro životní prostředí (UNEP) založily Mezivládní panel pro klimatické změny (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC), který je i přes některé výhrady vůči systému práce (např. proti publikování speciálních zpráv, které jsou výsledkem dohody předních klimatologů a konsensu zúčastněných vlád) dosud jednou z nevlivnějších autorit v oblasti změny klimatu. Svou první zprávu sumarizující mezi národně akceptovatelné výsledky výzkumu změny klimatu zveřejnil IPCC v roce 1990 a v roce 2007 dokonce za svou práci získal Nobelovu cenu míru. Společně s vědci sdruženými pod IPCC byl oceněn rovněž bývalý viceprezident USA Al Gore.

V roce 1989 se téma změny klimatu dostalo na pořad Valného shromáždění OSN, které na svém 45. zasedání rozhodlo o zařazení

této problematiky na konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji (United Nations Conference on Environment and Development, UNCED), tzv. "Earth Summit" v Rio de Janeiro v roce 1992.

V roce 1990 proběhla II. Světová klimatická konference v Ženevě, kde se však ani přes vážná varování vědců nepodařilo dosáhnout jakéhokoli politického závazku omezení emisí skleníkových plynů. V únoru 1991 zahájil činnost Mezivládní vyjednávací výbor (INC), který měl do data konání UNCED sestavit návrh mezinárodní úmluvy. Vyjednávání INC se účastnilo kolem 150 států.

A skutečně v roce 1992 byla na Earth Summitu v Rio de Janeiro přijata Rámcová úmluva o změně klimatu (UN Framework Convention on Climate Change, UNFCCC), která vstoupila v platnost o dva roky později, v březnu 1994. Úmluva je základním rámcem pro mezinárodní vyjednávání o možných řešeních globálních problémů spojených se změnou klimatu, zahrnujících jak snahy o snižování emisí skleníkových plynů, tak adaptační opatření a finanční a technologickou podporu rozvojových zemí. K letošnímu roku úmluvu ratifikovalo celkem 196 států (mimo jiné všechny členské státy OSN a EU), ČR je participantem již od roku 1993.

Vznik a základní dokumenty

Průběh implementace globální klimatické politiky a klíčoví hráči

Úmluva je založena na čtyřech hlavních principech: principu mezigenerační spravedlnosti, tedy ochraně klimatického systému nejen ve prospěch současné, ale i příštích generací; dále principu společné, ale diferencované odpovědnosti, který říká, že ekonomicky vyspělé země nesou hlavní odpovědnost za rostoucí koncentrace skleníkových plynů v atmosféře, přičemž jejich povinností je i poskytovat pomoc rozvojovým zemím. Třetí princip vychází z potřeby chránit zejména ty části planety, které jsou více náchylné na negativní dopady změn klimatického systému (tzn. především ty země, které jsou v rámci svého hospodářského vývoje a geografického umístění zranitelnější) a čtvrtým je princip předběžné opatrnosti, tj. nutnosti neodkládat řešení problémů, a to ani v tom případě, že doposud nelze některé důsledky změny klimatu přesně kvantifikovat.

Úmluva je opatřena Dodatkem I, který zahrnuje průmyslově rozvinuté země a země s transformující se ekonomikou. Státy Dodatku I, mezi které patří i Česká republika, se především zavazují přijmout národní strategii a z ní vyplývající opatření, která omezí antropogenní emise skleníkových plynů a povedou

k ochraně propadů a přirozených rezervoárů těchto plynů. Dodatek současně zavazuje státy, aby do šesti měsíců po vstupu Úmluvy v platnost připravily Národní sdělení, které bude obsahovat zejména inventuru skleníkových plynů, předpokládané trendy a přijatá opatření (strategii). **UNFCCC také dala vznik každoročně konaným konferencím smluvních stran UNFCCC, pro něž se vžila zkratka COP (Conference of the Parties),** z nichž první (**COP 1**) se konala v roce 1995 v Berlíně a druhá pak o rok později v Ženevě.

Významná však byla až ta třetí, která proběhla v Kjótu v Japonsku v roce 1997 a v rámci, které byl přijat **Kjótský protokol**. Kjótským protokolem je zemím Dodatku I uložena povin-

nost zredukovat do konce prvního kontrolního období (2008-2012) své emise skleníkových plynů o 5,2 % vzhledem k referenčnímu roku 1990. Mnohem složitější než příprava a podpis protokolu však byla jeho ratifikace. V platnost vstoupil až po 7 letech po splnění podmínky ratifikace protokolu alespoň 55 státy a současně podmínky, že bude ratifikován tolika státy Dodatku I, aby jejich podíl na emisích všech států Dodatku I v roce 1990 činil alespoň 55 %.

Právě druhou podmínku se podařilo splnit až na konci roku 2004, kdy Kjótský protokol ratifikovalo 132 zemí, z toho 37 zemí uvedených v Dodatku I, jejichž emisní podíl na celkových emisích států Dodatku I činil 61,6 %. Úhrnné redukce emisí o 5,2 % mělo být dosaženo diferencovaným snížením na základě jednání mezi zeměmi Dodatku I v Kjótu - EU15, Švýcarsko, Česká republika a další středoevropské země sníží o své emise o 8 %, USA o 7 % a Kanada, Maďarsko, Japonsko a Polsko o 6 %. Rusko, Nový Zéland a Ukrajina budou stabilizovat své emise na hladině roku 1990, zatímco Norsko může zvýšit emise o 1 %, Austrálie o 8 % a konečně Island o 10 %.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍVznik a základní
dokumentyPrůběh implementace
globální klimatické
politiky a klíčoví hráči

PRŮBĚH IMPLEMENTACE GLOBÁLNÍ KLIMATICKÉ POLITIKY

A KLÍČOVÍ HRÁČI

Jak bylo naznačeno v úvodním popisu historie, ratifikace Kjótského protokolu se potýkala s komplikacemi, které plynuly zejména z neochoty velkých průmyslových hráčů zavázat se ke konkrétnímu snížení emisí skleníkových plynů. Poté, co ratifikaci definitivně odmítly USA, přičemž jejich podíl činí 36 %, závisel osud protokolu na Rusku, které nakonec v roce 2004 s ratifikací souhlasilo.

V prosinci 2007 přijaly smluvní strany UNFCCC na **COP 13** na **Bali** takzvanou cestovní mapu, podle níž měla světová jednání vyvrcholit na summitu v **Kodani** v prosinci 2009 (**COP 15**), kde měla být přijata nová dohoda o nastavení režimu a redukčních závazků po vypršení prvního kontrolního období Kjótského protokolu v roce 2012. Tato konference však místo očekávaného výsledku

v podobě dohody s USA a dalšími významnými producenty skleníkových plynů (především Ruskem, Brazílií, Čínou, Indií atd.) o jejich zapojení do mezinárodního systému ochrany klimatu přinesla pouze nezávaznou deklaraci. Dojednat se nepodařilo ani komplexní dohodu s rozvojovými zeměmi, na něž klimatické změny dopadají nejtvrdějším způsobem. Kodaňská jednání ztroskotala zejména kvůli začínající ekonomické krizi a také kvůli domácím problémům USA.

O rok později bylo na **COP 16** v mexickém **Cancúnu** dosaženo alespoň dílčího úspěchu přijetím dohody o vzniku **Zeleného klimatického fondu** určeného na pomoc rozvojovým zemím s cílem zajistit přenos technologií využitelných ke snižování emisí do méně vyspělých koutů světa. Vyspělé země se zavázaly přispívat do Zeleného klimatického fondu 10 mld. ročně s postupným nárůstem až na 100 mld. USD v roce 2020. Právě financování fondu se však i přes opakované přísliby jednotlivých zemí ukázalo jako zásadní problém, a proto se fond podařilo spustit až v roce 2014. Kromě problémů s financováním se však fond potýká i s kritikou některých ekolo-

gických sdružení, která se obávají, že z fondu budou podporovány i znečišťující formy výroby energie – aktuálně např. Japonsko obdrželo úvěr v hodnotě 1 mld. USD na výstavbu vysokoúčinných uhelných elektráren v Indii a Bangladéši.

Výraznějšího posunu v implementaci Kjótského protokolu bylo dosaženo až v roce 2011 v jihoafrickém Durbanu, kde bylo jednak odsouhlaseno prodloužení období platnosti Kjótského protokolu a jednak se zde státy dohodly na harmonogramu přípravy globální klimatické dohody, která by měla zahrnovat již všechny hlavní globální znečišťovatele, včetně rozvojových zemí. Bylo dohodnuto, že konkrétní podoba nové dohody bude dojednána v roce 2015 v Paříži.

V prosinci 2012 byl na Osmnácté konferenci smluvních stran (**COP 18**) v **Dohá** schválen dodatek, kterým bylo potvrzeno pokračování Protokolu a jeho druhé kontrolní období, které bylo stanoveno na osm let (2013 – 2020). V rámci druhého kontrolního období se část zemí Dodatku I Úmluvy zavázala přijmout nové redukční závazky, které by měly přispět

ÚVODNÍK

**HISTORICKÝ
KONTEXT COP**

VÝCHODISKA
COP 21

PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21

POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21

ORGANIZACE
KONFERENCE

KALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ

Vznik a základní
dokumenty

Průběh implementace
globální klimatické
politiky a klíčoví hráči

ke snížení emisí skleníkových plynů o nejméně 18 % pod úroveň roku 1990. EU a jejích 27 členských států se zavázalo snížit do roku 2020 emise skleníkových plynů o 20 % v porovnání s rokem 1990. Toto snížení odpovídá cíli formulovanému v příslušných předpisech EU přijatých v rámci tzv. klimaticko-energetického balíčku z roku 2009. K druhému Kjótskému protokolu už se však nepřipojilo Japonsko a Kanada dokonce (jako jediná země) od Kjótského protokolu odstoupila. S trvajícím nechtím zapojit se ze strany největších emitentů skleníkových plynů (USA a Číny) tak na spolupracující státy připadalo jen přibližně 15 % celosvětových emisí CO₂.

Nutno podotknout, že ani prvního – méně ambiciózního - cíle stanoveného v Kjótském protokolu se dosáhnout nepodařilo – ve srovnávacím období (2008 – 2012) vzrostly globální emise skleníkových plynů o 11 %, což potvrdilo argumenty kritiků Kjótského

protokolu, že přirozený rozvoj a hospodářský růst v zemích třetího světa zcela nahradí redukcí emisí zemí pod Kjótským protokolem. Jen třeba v Číně vzrostly emise skleníkových plynů v období let 2000 až 2010 o 130 %, v Indii pak o 70 %.

COP 19 v roce 2013 ve **Varšavě** kromě odsouhlasení harmonogramu pro vyjednávání

nového protokolu do roku 2015 nic nepřinesl, značná očekávání tak byla vložena do poslední konference stran UNFCCC (COP 20) před pařížskou konferencí COP 21, která by měla být zlomovým bodem v oblasti boje proti změně klimatu. **COP 20 proběhl v roce 2014 v Limě** a podrobněji je mu věnována následující kapitola.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍVýsledky COP 20
a předpoklady
pro COP 21Negociace
předcházející COP 21

VÝSLEDKY COP 20 A PŘEDPOKLADY PRO COP 21

Ve srovnání s předchozími lety lze rok 2014 z hlediska boje proti klimatickým změnám považovat za poměrně úspěšný.

Evropské radě se již na říjnovém jednání podařilo prosadit **ambiciózní cíle pro klimaticko-energetický rámec pro období 2021 až 2030**. Přijaty byly závazné cíle jak pro snížení emisí skleníkových plynů (alespoň o 40 %), tak pro zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie (OZE) na spotřebě energie (na 27 %). Indikativní cíl zvýšení energetické účinnosti by měl vzrůst až na 27 % a stanoven byl rovněž cíl pro propojení trhů s elektřinou (15 %). Evropská unie předpokládá, že hlavním nástrojem k naplnění cíle 40% redukce emisí skleníkových plynů bude i nadále systém obchodování s emisními povolenkami (EU ETS), který by měl nejpozději do roku 2021 projít reformou prostřednictvím tržní stabilizační rezervy. Mimo kvantifikovatelné závazky se v Bruselu řešila i otázka snížení administrativní zátěže v souvislosti s opatřeními boje pro změně klimatu a byl položen základ pro vznik tzv. Energetické unie, která by měla umožnit naplňování třech

základních pilířů energetické politiky EU (boj proti změně klimatu, snížení vnější závislosti EU na energetických dodávkách ropy a zemního plynu a podpora konkurenceschopnosti). EU je dlouhodobě globálním lídrem v oblasti boje proti změně klimatu, proto se její ambice představit na COP 20 v Limě připravenost a odhodlanost pro finalizaci a prosazení nové dohody na pařížské konferenci dala očekávat.

Překvapení však vyvolala listopadová **dohoda USA a Číny na cílech vedoucích k omezení emisí skleníkových plynů** (společně jsou tyto dvě země odpovědné až za třetinu globální emisí skleníkových plynů). Čína by dle svého příslibu měla začít snižovat své emise skleníkových plynů nejpozději v roce 2030 a současně by do stejného roku měla zvýšit podíl bezemisních zdrojů až na 20 %. USA se zavázaly snížit emise skleníkových plynů o 26 – 28 % do roku 2025 ve srovnání s úrovní roku 2005. Právě referenční rok 2005 ve srovnání s evropským referenčním rokem 1990 však hodnotu amerického cíle devaluje. Přestože deklarované cíle USA a Číny jsou v evropském kontextu slabé, vzbudily naději na vznik silné pařížské dohody, která by skutečně zahrnovala všechny významné globální hráče.

COP 20 v Limě

Vyjednaváči COP 20 tedy odjžděli do Limy ve velmi optimistické náladě s cílem dosáhnout pokroku v přípravě nové mezinárodní smlouvy k úmluvě a urychlit ratifikaci změny Kjótského protokolu přijaté v roce 2012 v Dohá. EU na COP 20 reprezentoval italský ministr životního prostředí Gian Luca Galletti (Itálie v té době předsedala v Radě EU) a komisař pro opatření v oblasti klimatu a energetiky, Miguel Arias Cañete. Prezidentem zasedání byl zvolen peruánský ministr životního prostředí Manuel Pulgar-Vidal.

Hlavní pozornost se soustředila na jednání **Ad hoc pracovní skupiny pro Durbanskou platformu (ADP)**, dočasného orgánu úmluvy ustaveného v roce 2011 (COP 17, Durban), jejímž úkolem je připravit návrh nové mezinárodní smlouvy k úmluvě (Protokol). Protokol by měl zahrnovat co největší okruh států, které se nejvíce podílí na produkci emisí skleníkových plynů a vymezit závazky pro vyspělé i rozvojové země. Měl by být přijat v roce 2015 na COP-21 v Paříži a jeho implementace by měla být zahájena od roku 2020. Nejdůležitějším výsledkem zasedání bylo přijaté rozhodnutí **Lima Call for Climate Action** (dále jen „rozhodnutí z Limy“), které upravuje současně zamýšlené vnitrostátně stanovené

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍVýsledky COP 20
a předpoklady
pro COP 21Negociace
předcházející COP 21

závazky (tzv. INDC, Intended Nationally Determined Contributions) a navýšení ambicí do roku 2020. Přílohu rozhodnutí z Limy tvoří nedokončený dokument Elements for a draft negotiating text, který má být podkladem pro jednání o nové smlouvě v roce 2015. Svou strukturou se text přiblížil formě protokolu, který by mohl být výstupem klimatické konference v Paříži.

Jakkoli byla očekávání optimistická, COP 20 byl pro většinu zúčastněných stran spíše zklamáním a vratkého kompromisu bylo dosaženo až v ranních hodinách po prodloužení jednání. Nepodařilo se dosáhnout potřebné shody nad vyjednávacím textem Protokolu ani prosadit evropský požadavek dohledu nad dodržováním klimatických závazků jednotlivých zemí (což vetovala zejména Čína). Zklamání byli rovněž zástupci rozvojových zemí, kteří čekali jednoznačné a silné závazky naplnění Zeleného klimatického fondu pro financování environmentálních opatření ve třetích zemích. A konečně ani zástupci NGOs neodjížděli spokojení, protože se nedočkali jednoznačné záruky, že se podaří prosadit opatření vedoucí k udržení nárůstu průměrné globální teploty pod 2°C.

NEGOCIACE PŘEDCHÁZEJÍCÍ COP 21

Akční agenda Lima-Paříž

Po nepřesvědčivém průběhu COP 20 bylo všem klíčovým hráčům zřejmé, že vyjednávání v průběhu roku 2015 budou zcela zásadní pro úspěšné přijetí Protokolu na prosincovém pařížském summitu. Za společného úsilí peruánského a nastávajícího pařížského předsednictví COP byla v rámci COP 20 v Limě přijata **Akční agenda Lima-Paříž** (The Lima-Paris Action Agenda, LPAA), jejímž hlavním cílem bylo urychlit a zvýšit zapojení všech částí společnosti do aktivit v oblasti klimatu a vybudovat iniciativu konkrétní, ambiciózní a trvalé spolupráce předcházející letošní pařížské konferenci. Role LPAA spočívá v mobilizaci globální aktivity vedoucí k nízkouhlíkové a odolné společnosti, v poskytování zvýšené podpory stávajícím iniciativám a v mobilizaci nových partnerů a poskytování platformy pro zviditelnění jejich aktivit, závazků a výsledků průběžně až do COP21.

LPAA vychází z předpokladu, že firmy a investoři po celém světě si stále více uvědomují, že řešení změny klimatu jsou nejen nezbytná pro zachování udržitelné budoucnosti, ale současně nabízejí okamžité možnosti pro

vytváření nových, ziskových podniků a investičních příležitostí. LPAA společně, městům, regionům nebo investorům umožňuje zaregistrovat jejich ambiciózní závazky v oblasti ochrany v rámci **online platformy** jako součást společného úsilí, které vyvrcholí klimatickou konferencí OSN v Paříži. Platforma umožňuje registrovat dobrovolné závazky nestátních subjektů, jak pro období platnosti stávajícího Kjótského protokolu, tak pro post-Kjóto. Aktuálně je v platformě LPAA zaregistrováno téměř tři tisíce konkrétní závazků.

Téměř půlroční působení LPAA na začátku června 2015 hodnotili bývalý a budoucí prezident COP – peruánský ministr životního prostředí Pulgar Vidal a francouzský ministr zahraničí Laurent Fabius – a společně s nimi představitelé UNFCCC Janos Pasztor a Christiana Figueres. Shodli se na tom, že LPAA má velký potenciál efektivně podporovat aktivity vedoucí ke snížení emisí skleníkových plynů a mohla by se stát součástí nějaké trvalé komunikační platformy umožňující dostat k jednomu stolu jak státní, tak nestátní subjekty. Vyzdvihli rovněž její význam pro pařížskou konferenci, které by mohla dodat ještě větší důvěryhodnost tím, že může poukázat na konkrétní kroky vedoucí k transformaci směrem ke klimaticky neutrálnímu světu.

Výsledky COP 20
a předpoklady
pro COP 21

Negociace
předcházející COP 21

Ad hoc pracovní skupina pro Durbanskou platformu (ADP)

Jak již bylo dříve uvedeno, pracovní skupina ADP působí již od konce roku 2011, kdy byla ustavena v rámci COP 17 v Durbanu s hlavním cílem připravit text nové globální dohody pro pařížskou konferenci. K její činnosti jsou tedy oprávněně vztahována největší očekávání.

V letošním roce proběhla dosud dvě zasedání ADP, první ve dnech 8. až 13. února ve švýcarské Ženevě, druhé potom 1. až 11. 6. 2015 v Bonnu. Výsledkem dlouhodobého vyjednávání a těchto meetingů je zveřejnění tzv. „**Scenario note**“, obsahujícího zjednodušenou verzi textu vyjednávané dohody. Výchozím bodem je oficiální 85-stránkový dokument „**Streamled and consolidated text**“ zahrnující výsledky obou letošních zasedání ADP a názory všech stran budoucí dohody.

Cílem Scenario note je prezentovat možnosti pro dosažení konečné podoby textu dohody a usnadnit další vyjednávání, které proběhne na předposledním zasedání ADP na přelomu srpna a září v Bonnu. Dokument obsahuje 3 hlavní části. První z nich je „**Návrh smlouvy**“, který obsahuje ustanovení, která by – ze své povahy – bylo vhodné zařadit do dohody (např. závazky, trvalá a standardní smluvní

ustanovení). Druhá část „**Návrh rozhodnutí**“ zahrnuje ustanovení týkající se podrobností implementace, aktivit do r. 2020, přechodná ustanovení do doby účinnosti dohody, popř. ustanovení, u kterých se předpokládá, že se ještě budou v čase měnit. Třetí část obsahuje dosud nezařazená ustanovení, jejichž umístění je potřeba v souvislosti s Návrhem smlouvy a Návrhem rozhodnutí mezi jednotlivými stranami ještě vyjasnit. Sem patří hlavní problematiky dohody, které je nutné ještě dořešit. Kromě toho jsou v dokumentu zásadní otázky k řešení rozděleny rovněž tematicky, a to do 9 kategorií: (1) mitigace, (2) adaptace, ztráty a škody, (3) finance, (4) rozvoj a transfer technologií, (5) budování kapacit, (6) transparentnost aktivit a podpory, (7) časové rámce a procesy v souvislosti se závazky/příspěvky, (8) implementace a dodržování a (9) procedurální a institucionální ustanovení.

Dokument aktuálně čítá 83 stran, ale předpokládá se, že část návrhu dohody se sníží na pouhých 19 stran. Zatímco UNFCCC dokument představuje jako první jasný návrh toho, co by mohlo být obsaženo v pařížské dohodě, jeho publikace je provázena smíšenými pocity. Zejména předsedající Francie považuje tempo přípravy dohody za příliš pomalé a bude usilovat o rychlejší pokrok v její přípravě.

Aktivita Evropské unie

Evropská unie je nezpochybnitelným lídrem v oblasti boje proti změně klimatu, a proto vyvíjí obrovské úsilí, aby pařížská konference opravdu naplnila všechna očekávání do ní vkládaná. V předchozí části jsme již informovali o ambiciózních evropských cílech z října 2014, kterými EU deklarovala své odhodlání výrazně přispět ke snížení emisí skleníkových plynů.

Dne 25. února 2015 Evropská komise zveřejnila svou vizi globálních opatření v oblasti klimatu po roce 2020. Konkrétně představila postoj Evropské unie v rámci dohody, která má být podepsána v Paříži v prosinci 2015 v návaznosti na COP 21. Obecným cílem je omezit globální oteplování na 2°C oproti době před průmyslovou revolucí a zahájit přechod k udržitelnější a odolnější společnosti. **Sdělení** předkládá doporučení k vypracování dohody, tak aby byla dostatečná pro boj proti změně klimatu a současně spravedlivá ke všem 195 smluvním stranám Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (UNFCCC). Tato dohoda musí být právně závazná pro všechny státy a zahrnovat by měla jak zmírňování změny klimatu, tak přizpůsobování se jejím dopadům a financování. Současně by měla být dynamická, tzn. vyvíjet a modifikovat se

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍVýsledky COP 20
a předpoklady
pro COP 21Negociace
předcházející COP 21

v závislosti na vědeckém a technologickém pokroku i na vývoji v jednotlivých státech. Sdělení rovněž zahrnuje příspěvek EU k pařížské dohodě – převedení deklarovaných cílů z říjnového evropského summitu do konkrétního závazku, který bude součástí nové globální dohody o změně klimatu (INDC). Tento příspěvek byl formálně přijat Radou Evropské unie dne 6. března 2015 a EU se v něm zavazuje snížit do roku 2030 emise skleníkových plynů „alespoň o 40 %“ (ve srovnání s úrovní v roce 1990). Současně EU vyzvala ostatní země, především G20, aby své závazky rovněž v dostatečném předstihu zveřejnily. **INDC závazky**, které se stanou základem nové globální dohody přijaté v Paříži, již dosud předložilo 52 zemí (včetně souhrnného závazku EU počítaného za 27 zemí).

Mimo to Evropská rada 20. července zveřejnila své závěry o diplomatické činnosti v oblasti klimatu, ve kterých shrnuje své postoje k pařížské dohodě a znepokojuje se nad pomalým pokrokem procesu vyjednávání této nové globální dohody, vítá dosud předložené vnitrostátně stanovené příspěvky (INDC) a vyzývá ostatní země, aby rovněž předložily své ambiciózní závazky co nejdříve, a vyzdvihuje výsledky jednání summitu skupiny G7, jež vyústily v předložení zprávy

„Nové klima pro mír“. Evropská rada současně pracuje na přípravě svých konkrétních závěrů ke COP 21, které by mohly být zveřejněny v průběhu září.

Mezinárodní kontext

Svou roli lídra EU dokázala i v rámci mezinárodních summitů, kde otázku boje proti změně klimatu a důraz na jednoznačný posun ve vyjednávání nové globální dohody silně eskalovala. Ve dnech 7. až 8. června proběhl v Německu na zámku v Elmau **Summit G7**, který byl zaměřen na globální ekonomiku a změnu klimatu a na klíčové otázky týkající se zahraniční, bezpečnostní a rozvojové politiky. Jedním z hlavních témat byla změna klimatu, přičemž všechny země G7 potvrdily, že jsou pevně odhodlány přijmout na prosincovém summitu o změně klimatu (COP 21) v Paříži ambiciózní dohodu. Zavázali se podporovat souhrnný ambiciózní cíl 40 – 70 % snížení emisí skleníkových plynů do roku 2050 oproti roku 2010 dle doporučení IPCC i s vědomím, že takovýto cíl bude reálný pouze v globální spolupráci všech klíčových hráčů. Velká pozornost byla rovněž věnována financování, přičemž znovu zazněly závazky k naplnění Zeleného uhlíkového fondu 100 mld. USD do roku 2020 prostřed-

nictvím nejrůznějších veřejných i soukromých zdrojů. V té souvislosti také byla citována zpráva německého předsednictví G7 k financování klimatických opatření „**Background Report on Long-term Climate Finance**“. Vedoucí představitel G7 také jednal o dalších krocích na cestě k uzavření nové mezinárodní dohody o vymýcení chudoby a udržitelném rozvoji, tzv. „rozvojové agendy na období po roce 2015“.

Ve stejném termínu (7. až 10. 6. 2015) se v Paříži sešlo téměř 2000 účastníků z přibližně 100 zemí na největším mezinárodním vědeckém setkání před COP 21 – „Naše společná budoucnost v rámci změny klimatu“, kde byly představeny nejnovější vědecké poznatky o řízení změny klimatu. Výsledkem vědecké konference opírající se o závěry 5. hodnotící zprávy IPCC (AR5) je vydání společného prohlášení, které obsahuje především následující teze:

- (1) efektivního omezení oteplování pod 2°C může být dosaženo jen, pokud dojde ke snížení emisí skleníkových plynů o 40 až 70 % oproti současné úrovni do roku 2050;
- (2) krátkodobá mitigační opatření determinují dlouhodobé oteplování a rizika s ním spojená,
- (3) investice do adaptačních opatření mohou mít řadu vedlejších pozitivních efektů,

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍVýsledky COP 20
a předpoklady
pro COP 21Negociace
předcházející COP 21

(4) ambice v oblasti omezování emisí skleníkových plynů budou vyžadovat celou řadu aktivit, které mohou být podpořeny stanovením uhlíkového trhu; (5) účinné investování přechodu k nízkouhlíkové ekonomice přispěje k udržitelnému hospodářskému růstu; a (6) snižování emisí skleníkových plynů se různí podle sektorů, někde je snazší, někde složitější.

Panelisté se rovněž věnovali otázkám provázání klimatickým politik s makroekonomickými podmínkami, jako je růst HDP, zaměstnanosti a vyrovnané veřejné rozpočty a shodli se na tom, že ideální ekonomickým nástrojem by bylo zavedení uhlíkových daní.

29. 6. 2015 se poté v Bruselu uskutečnil 17. dvoustranný summit mezi EU a Čínou, v rámci které byla mimo jiné podrobně projednávána otázka změny klimatu, výsledkem čehož je společné prohlášení EU a Číny ke změně klimatu. Strany se dohodly se, že budou usilovat o to, aby na mezinárodní konferenci o klimatu konající se v Paříži v prosinci 2015 bylo dosaženo spravedlivé a ambiciózní dohody. Obě strany se dále dohodly,

že posílí svůj politický dialog a dvoustrannou spolupráci v oblasti změny klimatu, zejména v otázkách spolupráce na rozvoji nákladově efektivní nízkouhlíkové ekonomiky při zachování ekonomického růstu, propojování uhlíkových trhů, snižování emisí skleníkových plynů z letectví a námořní dopravy, snižování fluorových plynů, partnerství mezi nízkouhlíkovými městy obou stran s cílem vzájemné podpory a výměny zkušeností. Úzká spolupráce se očekává rovněž ve vývoji a výzkumu a technologických inovacích, včetně podpory investic do nízkouhlíkových technologií a investic šetrných vůči klimatu, a to na dvoustranné i mezinárodní úrovni.

Dalším z řady červnových setkání s významem pro negociaci COP 21 bylo setkání amerického prezidenta Obamy s brazilskou prezidentkou Dilmah Rousseff, které se uskutečnilo dne 30. 6. 2015 ve Washingtonu. Brazílie se dosud ke svému příspěvku ke snížení globálních emisí skleníkových plynů nevyjádřila, proto byla k tomuto setkání vztažena velká pozornost. Brazilská prezidentka vysvětlila, že v rámci klimatické politiky je její země v úplně jiném postavení než třeba USA. Spíše než aktivitám v oblasti

snižování emisí skleníkových plynů je třeba věnovat pozornost propadům uhlíkům a péči o rezervoár deštných pralesů, které k těmto propadům přispívají. Uvedla, že Brazílie snížila své emise skleníkových plynů mezi lety 2005 a 2015 od 41 % právě díky významnému zpomalování odlesňování deštných pralesů. Navzdory tomu dle agentury Reuters přesto každý rok zmizí téměř 5000 km² pralesů. Země se dohodly na vzájemné obchodní spolupráci, která by současně motivovala k podpoře snižování emisí skleníkových plynů a omezování odlesňování. Dohodly se současně na společném postupu v prosazování ambiciózní dohody v rámci COP 21 a Brazílie přislíbila předložit svůj INDC závazek v maximální výši, kterou je schopná v aktuální situaci zaručit. Současně zahájili novou společnou iniciativu v oblasti změny klimatu, jejíž implementací byla pověřena nová pracovní skupina CCWG (Climate Change Working Group). Iniciativa vstoupí v platnost v říjnu 2015 a bude se zaměřovat na posílení bilaterální spolupráce v otázkách využívání půdy, čisté energie a adaptací, stejně jako na politické dialogy nad domácími i mezinárodními klimatickými otázkami.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ**Pozice průmyslu:
Business Europe**Pozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

V tomto speciálním vydání chceme také přiblížit stanoviska a názory představitelů vybraných států a institucí, jejichž pohled je pro ČR z různých důvodů důležitý. Požádali jsme o něj zástupce panevropské organizace průmyslových podniků BusinessEurope, dále představitele Ministerstva životního prostředí ČR, člena Evropského parlamentu za ČR, vysokou představitelku pořadatelské Francie a vlastní organizace konference a konečně i reprezentanta diplomatického sboru Německé spolkové republiky jakožto největšího státu EU. Všichni dostali soubor 5 stejných otázek, což nám zprostředkuje i zajímavá srovnání.

**POZICE PRŮMYSLU:
BUSINESS EUROPE****Alexandre Affre***Senior konzultant, Environment & Energy,
Business Europe*

Jak vaše organizace, případně Vy sám hodnotíte, co se doposud z hlediska snahy o globální snížení emisí skleníkových plynů podařilo?

V posledních dvaceti letech bylo v Evropské unii možné pozorovat prudký boom na poli

legislativy v oblasti klimatu. I když jsou cíle vedoucí k dosažení vyšší úrovně ochrany životního prostředí chvályhodné, také si myslíme, že by měly být lépe zvažovány ve vztahu k cílům růstu. Viděli jsme cíle pro skleníkové plyny, pro obnovitelné zdroje energie, tak proč ne cíle pro průmyslový růst? Předchozí Komise předložila návrh v tomto směru a my bychom jej chtěli vidět posílený. Konec konců politiky v oblasti klimatu a energetiky by měly fungovat jako hnací síly růstu. Nyní, z mezinárodního hlediska jsme svědky nebyvalého úsilí ze strany hlavních producentů skleníkových plynů k řízení jejich emisí, ale my bychom chtěli vidět ještě větší ambice, v ideálním případě uplatnění obchodování na celém světě za stejných rovných podmínek.

Co vy osobně od pařížské konference o klimatu očekáváte a s jakými představami a návrhy do Paříže pojedete vaše organizace/instituce?

V sázce je na klimatické konferenci v Paříži velmi mnoho. Už jsme publikovali své názory na hlavní prvky, které by měly být součástí dohody. Zprv, a především, bychom chtěli vidět velmi ambiciózní a právně závazné dohody, které by zavazovaly všechny hlavní producenty emisí, včetně pokročilých rozvíjejících se ekonomik. Klimatický problém ne-

může být vyřešen pouze samotnou Evropou. Evropa v současné době tvoří 9 % světových emisí a tento podíl klesá. Čína je velmi blízko k produkci čtvrtiny celosvětových emisí, musí tedy také přispět svým dílem. Na summitu v Paříži budeme přítomni také v roli pozorova-

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

telů ze sféry občanské společnosti. V rámci naší role v procesu OSN bychom rádi viděli zahrnutí obchodních závazků do vyjednávání. Jako hlavní zainteresované strany dotčené dopadem politik, které jsou ve hře, bychom měli mít slovo při poskytování zpětné vazby a vstupů za naše odborné oblasti.

Jak se podle Vašeho názoru resp. informací, které máte k dispozici, vyvíjí samotný předmět nadcházejících pařížských diskusí, totiž situace v oblasti klimatických jevů samotných? Jinými slovy, je problém podle Vás stále tak naléhavý nebo ještě naléhavější než v minulých letech?

Problém je jednoznačně naléhavý a nejnovější analýzy povrchové teploty, provedené NASA GISTEMP, za prvních šest měsíců tohoto roku ukazují, že rok 2015 má zaděláno předstihnout dosud nejteplejší roky 1998, 2005 a 2014. To je poněkud znepokojující, zvláště pokud se to stane trendem. To je ještě silnější argument pro společné kroky. Stará hradba mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi by měla padnout. Vzhledem k tomu, že Kjótský protokol byl dohodnut v roce 1997, geo-ekonomické prostředí ve světě se změnilo. I když některé rozvíjející se ekonomiky stále čelí výzvam, jejich schopnosti se také

vyvíjejí a dohoda v Paříži by měla tuto realitu odrážet. To je důvod, proč bychom neměli přemýšlet pouze o zmírňujících opatřeních, v centru mezinárodního úsilí v boji proti klimatickým změnám by také měla být opatření adaptační.

Co by bylo podle Vašeho názoru třeba ještě učinit, aby se do boje s klimatickými změnami intenzivněji zapojily i ostatní regiony světa – je jisté v pořádku, že Evropa je lídrem procesu, nicméně neměla by zřejmě nést sama většinu nákladů?

Jsme přesvědčeni, že náklady by měly být spravedlivě nesený napříč celým světem. Neexistuje žádný důvod, proč by evropské podniky měly podléhat vyšším uhlíkovým nákladům, než jejich americké nebo japonské protějšky, abychom jmenovali alespoň některé. V ideálním případě by měly i další země následovat příkladu Evropské unie a realizovat vlastní uhlíkové trhy, pak bychom mohli spojit naše schémata a obchodovat v mezinárodním měřítku. Příklady z Nového Zélandu, Kalifornie, Tokia a několika čínských provincií jsou dobrým krokem v tomto směru, ale my bychom rádi viděli, aby uhlíkové trhy hrály na mezinárodní scéně mnohem větší roli, a dohoda v Paříži by měla být zaměřena na jejich podporu. Testovali jsme uhlíkové

trhy v Evropě a i přes nedostatky EU ETS si stále myslíme, že reformovaný systém by měl zůstat hlavním nástrojem pro snižování emisí. Pokud by byl uplatňován mezinárodně, mohl by povzbudit globální business v pokračování a zvýšení investic do výzkumu a vývoje nových technologií.

A jedna otázka, která se týká přímo našeho sektoru: souhlasíte s názorem, že energetické systémy jednotlivých členských států by měly přispět k plnění cílů klimatické politiky specificky, nikoli unifikovaně z hlediska způsobu příspěvku?

Poté, co se instituce EU dohodly na celkovém cíli emisí uhlíku, je teď na členských státech, aby jej promítly do svých domácích cílů s přihlédnutím ke zvláštnostem vlastních energetických mixů, a v tomto ohledu je EU velmi heterogenní. Zatímco energetická bezpečnost Francie spočívá převážně na jaderné energetice, Německo je velmi silným zastáncem energie z obnovitelných zdrojů. Zatímco Velká Británie se poohlíží po potenciálu rozvoje zdrojů břidlicového plynu, Polsko je silně závislé na uhlí. Mix energetických zdrojů a politická rozhodnutí určují průmyslovou podstatu v zemi. To nemusí být negativní, pokud se zlepšuje koordinace a propojení mezi členskými státy.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

POZICE ČESKÉ REPUBLIKY: MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Pavel Zámyslický

*Ředitel odboru změny klimatu,
Ministerstvo životního prostředí ČR*

Jak vaše organizace, případně Vy sám hodnotíte, co se doposud z hlediska snahy o globální snížení emisí skleníkových plynů podařilo?

Současný stav snižování emisí skleníkových plynů je z dlouhodobého hlediska značně nedostačující pro omezení nárůstu průměrné globální teploty na úroveň nižší než 2°C. K dosažení tohoto scénáře nárůstu globální teploty (známého jako RCP2.6 v AR5) je zapotřebí, aby souhrnná spotřeba fosilních paliv mezi roky 2010 až 2100 nepřesáhla 990 miliard tun CO₂ ekvivalentu. Nicméně současná úroveň produkce skleníkových plynů by vedla k dosažení cíle uhlíkového rozpočtu (990 Gt CO₂e) již v roce 2034, tedy o 66 let dříve. IPCC ve své poslední hodnotící zprávě varoval, že udržení dosavadního trendu by vedlo

k nárůstu průměrné globální teploty v rozmezí 3.7 až 4.8°C. Takovýto nárůst průměrné globální teploty by podle IPCC měl velice zásadní důsledky pro obyvatele i celý ekosystém naší planety.

Co vy osobně od pařížské konference o klimatu očekáváte a s jakými představami a návrhy do Paříže pojedete vaše organizace/institute?

Je důležité, aby výstupem pařížské konference byla nová mezinárodní dohoda, která bude závazná pro všechny státy, tedy smluvní strany Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu. Již teď je velmi pravděpodobné, že výsledná dohoda nebude z pohledu ČR/EU perfektní, protože bude muset zahrnovat kompromisy všech zúčastněných. Z našeho pohledu však musí obsahovat co největší množství závazků států ke snižování emisí, které budou měřitelné a vzájemně porovnatelné. Zároveň budeme prosazovat, aby byla nová dohoda dostatečně flexibilní a spravedlivě odražela měnící se postavení jednotlivých zemí v rámci dynamického geopolitického vývoje.

Jak se podle Vašeho názoru resp. infor-

mací, které máte k dispozici, vyvíjí samotný předmět nadcházejících pařížských diskusí, totiž situace v oblasti klimatických jevů samotných? Jinými slovy, je problém podle Vás stále tak naléhavý nebo ještě naléhavější než v minulých letech?

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

Pokud by pokračoval současný trend produkce skleníkových plynů, dojde pravděpodobně k nárůstu průměrné globální teploty v rozmezí 3.7 až 4.8°C. Pařížská jednání budou zásadní pro přijetí nové smlouvy, která by měla tento nárůst podstatně zmírnit. Nicméně dosavadní jednání ukazují, že pokrok na úpravě textu nové smlouvy je pomalý a zrychlení celého procesu vyjednávání bude nezbytné. Mezi problematické body vyjednávání totiž nepatří jen samotné cíle snižování emisí, ale i závazky finanční pomoci tzv. rozvojovým zemím nebo problematika adaptace a transferu technologií, které jsou s financováním rovněž velmi úzce spojeny.

Co by bylo podle Vašeho názoru třeba ještě učinit, aby se do boje s klimatickými změnami intenzivněji zapojily i ostatní regiony světa – je jistě v pořádku, že Evropa je lídrem procesu, nicméně neměla by zřejmě nést sama většinu nákladů?

Problémem není ani tak to, že by ostatní státy nechtěly být aktivní nebo neinvestovaly miliardy dolarů do čistých technologií a úspory emisí, ale spíše fakt, že se nechtějí zavazovat na mezinárodní úrovni. Proces pod hla-

vičkou OSN je tak velmi pozvolný a celosvětovému úsilí by mohl pomoci například současný rychlý rozvoj lokálních systémů emisního obchodování, např. v Číně, Koreji nebo USA. Tyto státy pak mohou samozřejmě čerpat ze zkušeností, které máme v Evropě my s obchodováním v EU ETS, které již běží od roku 2005.

A jedna otázka, která se týká přímo našeho sektoru: souhlasíte s názorem, že energetické systémy jednotlivých členských států by měly přispět k plnění cílů klimatické politiky specificky, nikoli unifikovaně z hlediska způsobu příspěvku?

ČR/MŽP zastává názor, že každý členský stát má právo na volbu svého energetického mixu a samozřejmě platí, že rozvoj energetických systémů není ve všech členských státech na stejné úrovni. Vzhledem k přetrvávající potřebě modernizace tuzemského energetického sektoru tak v maximální možné míře využíváme možnosti, které nám dává evropská legislativa a fondy a podporujeme řadu investic do snižování energetické i emisní náročnosti české elektroenergetiky i teplárenství.

POZICE EU: EVROPSKÝ PARLAMENT

Pavel Poc

Poslanec Evropského parlamentu za ČR

Jak vaše organizace, případně Vy sám hodnotíte, co se doposud z hlediska snahy o globální snížení emisí skleníkových plynů podařilo?

Poprvé po 40 letech se podařilo zastavit růst emisí v celosvětovém úhrnu. Roční celosvětové množství emisí CO₂ loni zůstalo na 32.000.000.000 tunách. Obecně tedy lze konstatovat, že došlo k odpoutání množství emisí skleníkových plynů od závislosti na hospodářském růstu. Bez ohledu na poněkud hysterický diskurs o klimatu v České republice je víceméně jasné, že bez tlaku Evropské unie na světové společenství a bez příkladu by to nebylo možné.

Co vy osobně od pařížské konference o klimatu očekáváte a s jakými představami a návrhy do Paříže pojedete vaše organizace/instituce?

EU by chtěla v Paříži dospět k transparentní, dynamické a právně závazné dohodě obsahující závazky všech smluvních stran, které

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

by měly světu umožnit v roce 2050 snížit globální emise alespoň o 60 % pod úroveň v roce 2010. EU bude nejspíš navrhnout, aby měla dohoda podobu protokolu k UNFCCC a vstoupila v platnost, jakmile bude ratifikována zeměmi, jejichž emise dosahují celkem 40 giga tun ekvivalentu CO₂, což odpovídá přibližně 80 % globálních emisí v roce 2010. Evropská unie, Čína a USA by měly jít příkladem a připojit se k protokolu co nejdříve. Na základě nového protokolu by se kromě dodržování závazků v oblasti snižování emisí měly všechny země podílet na financování opatření v oblasti změny klimatu, vývoji a transferu technologií a budování kapacit. Protokol by měl vyžadovat snižování emisí skleníkových plynů ve všech odvětvích včetně letecké a lodní dopravy, jakož i snižování emisí fluorovaných plynů. Protokol musí samozřejmě odrážet měnící se úlohy jednotlivých států v rámci světové ekonomiky, geopolitickou situaci i faktickou schopnost zemí přispět ke společnému úsilí. Samozřejmě, že nejlépe by měly přispět země s největší odpovědností a kapacitami. Samozřejmě teprve uvidíme, jak úspěšný bude akční plán klimatické diplomacie EU.

Jak se podle Vašeho názoru resp. informací, které máte k dispozici, vyvíjí samotný předmět nadcházejících pařížských

diskusí, totiž situace v oblasti klimatických jevů samotných? Jinými slovy, je problém podle Vás stále tak naléhavý nebo ještě naléhavější než v minulých letech?

Podle mého je situace poměrně dramatická. V našich podmínkách jsou samozřejmě změny poměrně nenápadné a pomalé, ale jako biolog celkem vnímám postupný posun populací teplomilných druhů na sever a do vyšších nadmořských výšek. Bohužel se to také týká pro nás velmi nepříjemných tvorů, jako jsou klíšťata, komáři a samozřejmě také choroby, které přenášejí. Od kolegů potápěčů zase vím, že začaly v posledních letech v naprosto nebývalé míře tát hydráty metanu v Severním moři, což by naznačovalo, že se spustily v planetárním měřítku nesmírně nebezpečné pozitivní zpětnovazebné mechanismy a změna klimatu bude nadále akcelarovat. Tomu ostatně nasvědčují některá oceánografická pozorování v oblasti severního ledového oceánu a na dalších místech planety.

Co by bylo podle Vašeho názoru třeba ještě učinit, aby se do boje s klimatickými změnami intenzivněji zapojily i ostatní regiony světa – je jisté v pořádku, že Evropa je lídrem procesu, nicméně neměla by zřejmě nést sama většinu nákladů?

Odpověď na tuto otázku by měla přinést konference v Paříži. Zdá se, že Čína, konfrontovaná s důsledky bezohledného průmyslového rozvoje, již zahájila kroky, které vedou k znovuzískání kontroly nad růstem emisí. Za tragicky nezodpovědný samozřejmě považuji

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

dosavadní přístup Spojených států amerických. Tato tragická nezodpovědnost je velmi pravděpodobně způsobena nesmyslným dvouletým volebním obdobím jejich kongresmanů, které jim neumožňuje se zabývat čímkoli, co nepřináší okamžitý ekonomický benefit. Přesto se i v USA diskuse o klimatických změnách začíná vést. Byl jsem nicméně nesmírně znechucen reakcí kongresmanů na otázky týkající se změn klimatu, se kterými jsme je konfrontovali během oficiální návštěvy ve Washingtonu DC. Pevně doufám, že zástupci USA pod tlakem mezinárodního společenství svoje postoje změní a nebudou blokovat závaznou dohodu.

A jedna otázka, která se týká přímo našeho sektoru: souhlasíte s názorem, že energetické systémy jednotlivých členských států by měly přispět k plnění cílů klimatické politiky specificky, nikoli unifikovaně z hlediska způsobu příspěvku?

Pokud budou celkové cíle závazné, tak s tím samozřejmě nemám problém. Specifika jednotlivých zemí je třeba respektovat. Kompromis dosažený na zasedání Evropské rady zajišťuje důvěryhodnost a účinnost environmentální cíle EU a současně uznává zvláštní

situaci některých členských států a strategickou povahu energie a průmyslových odvětví. Nyní je třeba zlepšit systém EU-ETS, který neposkytuje dostatečný cenový signál - pobídku pro podniky, aby investovaly do nízkouhlíkových technologií. Reformy jsou plánovány v tomto směru v nadcházejících měsících.

POZICE FRANCIE: POŘÁDAJÍCÍ ZEMĚ

Bérengère Quincy

Velvyslankyně pověřená přípravou pařížské klimatické konference 2015 (COP 21)

Jak vaše organizace, případně Vy sama hodnotíte, co se doposud z hlediska snahy o globální snížení emisí skleníkových plynů podařilo?

Dovolte mi, abych nejprve objasnila, že na Vaše otázky odpovídám ze své pozice zplnomocněné velvyslankyně pro klimatickou konferenci a jménem Francie, která bude hostit a předsedat jednání o klimatu v Paříži letos v prosinci.

Podle našeho názoru je dynamika mezinárodní spolupráce v oblasti klimatu dobrá, ale výsledky ještě nejsou dostačující. Mnoho států, jak rozvinutých, tak i rozvojových, přijalo vnitrostátní právní předpisy v oblasti klimatu; jejich počet se za pouhých pět let zdvojnásobil.

Některé země jsou již o dost napřed: například Kostarika a Etiopie se zavázaly dosáhnout uhlíkové neutrality v nadcházejících letech. Obnovitelné zdroje energie se rychle zavádějí po celém světě a na některých místech jsou již schopny konkurovat fosilním palivům.

I přes tento pokrok, by nás aktuální trajektorie dovedla k oteplení o 4 nebo 5 stupňů Celsia ve srovnání s předindustriální úrovní, což by bylo katastrofální. Takže musíme zarazit, hluboce a trvale, dynamický růst globálních emisí skleníkových plynů a prudce je snížit o 40-70 % do roku 2050, jak doporučuje IPCC (GIEC). Podle Mezinárodní agentury pro energii, emise skleníkových plynů v odvětví energetiky byly v roce 2014 poprvé za několik desetiletí stabilní ve srovnání s předchozím rokem. Ale to musí být ještě potvrzeno.

Pozice průmyslu:
Business Europe

Pozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředí

Pozice EU:
Evropský parlament

Pozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

Co vy osobně od pařížské konference o klimatu očekáváte a s jakými představami a návrhy do Paříže pojedete vaše organizace/instituce?

Role francouzského předsednictví během jednání nebude tolik spočívat v obhajobě pozic, ale zejména ve snaze usnadnit diskuse a podpořit kompromis mezi všemi zeměmi. Budeme tak chtít učinit v duchu nestrannosti a transparentnosti: to je to, co se od nás očekává.

Chceme uzavřít v Paříži "Pařížskou alianci pro klima", pro kterou bude COP 21 výchozím bodem. Cílem je spojit snahu všech - států, ale také místních komunit, podnikatelů, vědců, občanů a dalších - v boji proti změně klimatu a při dosažení mezinárodního cíle udržet oteplování pod 2 stupni Celsia.

Tato „Aliance“ se musí zaměřit na univerzální klimatickou dohodu s „národními příspěvky“, které každá strana připraví a zveřejní před zahájením konference, a které budou tak ambiciózní, jak je to možné. Dále je zde otázka financování a technologií, což je rozhodující prvek pro rozvojové země, a která podmiňuje

mnoho věcí. A nakonec to, co nazýváme "program řešení" - dobrovolné iniciativy pro ochranu klimatu vedené koalicemi nestátních aktérů, z nichž některé jsou podporovány i ze strany států.

Jak se podle Vašeho názoru resp. informací, které máte k dispozici, vyvíjí samotný předmět nadcházejících pařížských diskusí, totiž situace v oblasti klimatických jevů samotných? Jinými slovy, je problém podle Vás stále tak naléhavý nebo ještě naléhavější než v minulých letech?

Naléhavost tohoto problému nebyla nikdy silnější. I když jsme si zvykli mluvit o budoucí změně klimatu, která evokuje vzdálené horizonty, jejich první účinky cítíme už teď. Počet klimatických katastrof se zvyšuje: supertajfun Hayian, který zdevastoval Filipíny; cyklón Pam, který zasáhl Vanuatu; historické sucho, které postihlo Kalifornii; nebo nedávné vlny veder v Indii a Pákistánu, při nichž zemřelo téměř 3000 obětí. Na globální úrovni byl rok 2014 také nejteplejší v historii.

Důsledkem je, že se nikdo nezmiňuje o změ-

nu klimatu jako o problému pro "naše děti a naše vnoučata," ale jako o výzvě dneška. Rovněž se zdá být stále více jasné, že žádná země, žádný region není imunní.

Kromě toho, čím déle budeme čekat, tím více si zúžíme náš prostor pro manévrování,

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COP

VÝCHODISKA
COP 21

**PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21**

POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21

ORGANIZACE
KONFERENCE

KALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ

Pozice průmyslu:
Business Europe

Pozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředí

Pozice EU:
Evropský parlament

Pozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

abychom skutečně uspěli v omezování globálního oteplování o dva stupně Celsia pod doporučenou úroveň. Vědci nám říkají, že máme omezenou bilanci emisí, z níž jsme již zkonsumovali dvě třetiny. Je čas jednat!

Co by bylo podle Vašeho názoru třeba ještě učinit, aby se do boje s klimatickými změnami intenzivněji zapojily i ostatní regiony světa – je jisté v pořádku, že Evropa je lídrem procesu, nicméně neměla by zřejmě nést sama většinu nákladů?

V globálním měřítku představují kumulativní emise v Evropské unii méně než 10 % z celkové výše. Nemůže nás již naplňovat status "dobrého studenta", teď se musí podílet všechny země, rozvinuté i rozvojové.

Abychom povzbudili ostatní státy, aby následovaly tento příklad, je třeba nejprve zajistit, že si nebudou muset vybírat mezi hospodářským rozvojem a ekologickým přechodem: boj proti změně klimatu přináší mnoho vedlejších přínosů pro zaměstnanost, zdraví a blahobyt společnosti. Taktéž bychom rovněž měli ukázat solidaritu a tou je otázka financování a technologií, kterou jsem již zmínila.

To, co požadujeme od našich partnerů, je to, aby se zavázali k nejambicióznější snaze s ohledem na jejich povinnosti, schopnosti a vnitrostátní podmínky. Nemůžeme žádat více, ale vzhledem k závažnosti problému, nemůžeme požadovat méně.

A jedna otázka, která se týká přímo našeho sektoru: souhlasíte s názorem, že energetické systémy jednotlivých členských států by měly přispět k plnění cílů klimatické politiky specificky, nikoli unifikovaně z hlediska způsobu příspěvku?

Evropská rada se touto záležitostí zabývala na loňském říjnovém zasedání, kdy hlavy států a předsedové vlád přijali balíček v oblasti klimatu a energetiky pro rok 2030, v němž si EU stanovila za cíl snížení ve výši alespoň 40 % svých emisí skleníkových plynů do roku 2030. Právně závazný cíl bude dosažen pouze na evropské půdě, a to jak díky akcím uskutečněným v rámci evropského systému obchodování s emisními povolenkami ("EU ETS"), který od roku 2005 zahrnuje odvětví těžkého průmyslu a energetiky, tedy vaše odvětví; tak také díky opatřením přija-

tých ve všech ostatních odvětvích - doprava, zemědělství, stavebnictví, odpad aj.

Na základě systému EU ETS jsou energetické a průmyslové podniky motivovány ke snižování uhlíkové náročnosti jejich inscenací tržními prostředky, spíše než cestou normativní, prostřednictvím emisních povolenek CO2 v dražbě.

Ve všech ostatních oblastech, které nejsou zahrnuty do systému obchodování s emisemi, budou vnitrostátní cíle stanoveny v roce 2016.

Kompromis dosažený na zasedání Evropské rady zaručuje z environmentálního hlediska důvěryhodnost a efektivnost cíle stanoveného na evropské úrovni, přičemž zároveň přihlíží ke specifikům některých členských zemí a zohledňuje strategickou důležitost energetického a průmyslového odvětví. Zásadním úkolem je revidovat systém EU-ETS, který dnes neposkytuje takový cenový signál, který by byl dostatečně podnětný k tomu, aby podniky investovaly do nízkouhlíkových technologií. Do budoucna se proto další reformní kroky budou ubírat právě tímto směrem.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

POZICE NĚMECKA

**Dr. Arndt Freiherr Freytag
von Loringhoven**

*Velvyslanec Spolkové republiky Německo
v ČR*

**Jak vaše organizace, případně Vy sám
hodnotíte, co se doposud z hlediska
snahy o globální snížení emisí skleníko-
vých plynů podařilo?**

Pro to, aby se podařilo zabránit nebezpečným klimatickým změnám, musíme udržet globální oteplování pod dvěma stupni Celsia. Celosvětové emise skleníkových plynů musí kulminovat do poloviny století. Nicméně zatím rostou rychleji, než kdy předtím. Aby bylo možné tento trend zvrátit, je třeba dělat mnohem víc, než doposud. Jednoduše se nám ještě nepodařilo dát dostatečný politický impuls pro dohodu o cílech, abychom zůstali pod touto hranicí dvou stupňů.

Přesto ale neztrácím optimismus. V poslední době jsou patrné četné pozitivní signály, mám na mysli zejména slibné závazky ze strany vlády Spojených států amerických. A cítím hodně odhodlání pracovat společně pro ambiciózní výsledek klimatické konference OSN v Paříži. V Paříži musíme dosáhnout více než v Kodani!

**Co vy osobně od pařížské konference
o klimatu očekáváte a s jakými představa-
mi a návrhy do Paříže pojedete vaše
organizace/institute?**

V Paříži musíme postavit globální dekarbonizační úsilí v tomto století na pevné základy. Za tímto účelem očekáváme, že dojde k uzavření právně závazné klimatické dohody vztahující se na všechny strany. V Paříži potřebujeme tři věci: dlouhodobé zaměření, silná a univerzálně závazná pravidla, aby byla zajištěna maximální transparentnost a zodpovědnost, a za třetí, národně stanovené závazky pro zmírnění klimatických změn a mechanis-

mus pro jejich navýšení, pokud bude třeba. Jsem velmi vděčný francouzské vládě, která hraje zvláště aktivní a konstruktivní roli v přípravné fázi konference v Paříži.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍPozice průmyslu:
Business EuropePozice ČR:
Ministerstvo životního
prostředíPozice EU:
Evropský parlamentPozice Francie:
pořádající země

Pozice Německa

Jak se podle Vašeho názoru resp. informací, které máte k dispozici, vyvíjí samotný předmět nadcházejících pařížských diskusí, totiž situace v oblasti klimatických jevů samotných? Jinými slovy, je problém podle Vás stále tak naléhavý nebo ještě naléhavější než v minulých letech?

Podle článku v "New Scientist" z července, země je nyní "v půli cesty k hranici globálního oteplování podle OSN" (plus 2 stupně).

Čím déle bude vzestupný trend emisí pokračovat, tím obtížnějším problémem bude. Pokud se nám nepodaří dosáhnout našich klimatických cílů, dojde k velmi neblahým následkům v široké škále oblastí, jako je zemědělství, rozvoj, migrace nebo mezinárodní obchod.

Mnoho zemí by přímo pocítilo politické a ekonomické důsledky.

Co by bylo podle Vašeho názoru třeba ještě učinit, aby se do boje s klimatickými změnami intenzivněji zapojily i ostatní regiony světa – je jistě v pořádku, že Evropa je lídrem procesu, nicméně neměla by zřejmě nést sama většinu nákladů?

Pro to, aby bylo zajištěno, že nás nová dohoda přivede blíže k dekarbonizačnímu cíli, by každá země měla prověřit, zda je sto udělat více. Měla by zvýšit své cíle v oblasti klimatu, kdykoli je to jen možné: například v případě neočekávaných trendů emisí nebo technologickým vývojem. Ambiciózní evropský závazek znamená více prostoru pro jiné země - ale rozhodující je i ambiciózní závazek rozvíjejících se ekonomik. Konec konců, co platí pro Evropu, platí i pro ostatní: kdo dnes nese vysoký podíl na nákladech, zabrání vyšším výdajům v budoucnu.

A jedna otázka, která se týká přímo našeho sektoru: souhlasíte s názorem, že energetické systémy jednotlivých členských států by měly přispět k plnění cílů klimatické politiky specificky, nikoli unifikovaně z hlediska způsobu příspěvku?

Výroba energie je jedním z hlavních zdrojů emisí skleníkových plynů. Efektivní a udržitelné snížení emisí proto vyžaduje také značné úsilí energetiky. Je zřejmé, že neexistuje jedno standardizované řešení pro všechny, protože každá země má jinou skladbu zdrojů energie. Evropská rada se shodla v říjnu loňského roku na snížení emisí nejméně o 40 % do roku 2030. Nyní je proto důležité vytvořit účinný systém řízení, abychom dosáhli tohoto cíle: pouze silné a spolehlivé řízení vytvoří pro investory prostředí jistoty a tím sníží kapitálové náklady pro investice do obnovitelných zdrojů energie a energetické účinnosti.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21**POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21**ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ**Postoj odborné sféry
ČR k COP 21****POSTOJ ODBORNÉ SFÉRY
ČR K COP 21**

Postoj České republiky k současné situaci v procesu vyjednávání a k očekáváním spojeným s COP21 představil ve výše uvedeném souboru otázek zástupce Ministerstva životního prostředí ČR. O odborný názor jsme pak požádali pana **Petra Jana Kalaše**, bývalého ministra životního prostředí, česko-švýcarského odborníka v oblasti životního prostředí a energetického a průmyslového plánování. Zde uvádíme nejdůležitější body z jeho příspěvku na toto téma.

Jak Vy sám hodnotíte, co se doposud z hlediska snahy o globální snížení emisí skleníkových plynů podařilo?

Globální charakter a problematika klimatických změn vyžadují globální a dlouhodobé řešení, tj. účast a aktivní zapojení všech zemí a jejich spolupráci do boje s klimatickými změnami. Tato globální spolupráce vyžaduje mezinárodně přijatelný rámec, jehož postupné a zdlouhavé vytváření odráží rozdílné, a

často protichůdné zájmy jednotlivých skupin zemí. To, že tento proces mezinárodního vyjednávání společné dohody, jakkoli pomalu a s obtížemi, stále pokračuje, považuji za pozitivní skutečnost. Další pozitivní skutečností je to, že otázka klimatických změn se stala vedle průmyslových zemí předmětem národních priorit a strategií či aktivní pozornosti i v rozvojových zemích a postupně se zrcadlí i v jejich národních programech a projektech. Přínosná je skutečnost, že se daří konsolidovat produkci a zastavit růst skleníkových plynů v průmyslových zemích i přes jejich výrazný ekonomický rozvoj. Postupné rozšiřování tržních mechanismů obchodování s emisemi CO₂ v různých zemích, včetně např. Číny, je dalším příslibem pro dlouhodobé potřebné řešení výrazné redukce skleníkových plynů na planetě.

Co Vy osobně od pařížské konference o klimatu očekáváte a s jakými představami a návrhy do Paříže pojedete vaše instituce?

Po zkušenostech z předchozích klimatických konferencí, především po té kodaňské, je

jistě namístě mírnit optimizmus v očekávání ambiciózních výstupů pařížské konference COP21, jakkoli žádoucích a potřebných. Pařížská konference představuje velmi důležitý milník v procesu dosažení mezinárodní dohody o postupné redukci skleníkových plynů na základě deklarovaných národních příspěvků. Co je podstatné, je vytvořit prostředí a podmínky pro zajištění účinného pokračování procesu mezinárodní spolupráce. K tomu vedle očekávané Dohody patří i zajištění dostatečných finančních prostředků pro rozvojové země pro zmírnění dopadů klimatických změn a jejich adaptace na tyto změny. V Paříži by se měla projevit skutečnost, že rozvojové země se v současnosti již podílí stejnou měrou na planetární produkci skleníkových plynů jako průmyslové země. Proto bude důležitým tématem v Paříži i otázka přístupu rozvojových zemí k energeticky úsporným a nízkoemisním technologiím v propojení na jejich národní rozvojové plány.

Česká republika, jako člen EU, bude v Paříži zastávat společnou pozici EU, definovanou

**Postoj odborné sféry
ČR k COP 21**

v energeticko-klimatickém balíčku k roku 2020 a Agendě 2030, která je zaměřená na komplementární opatření v oblastech snižování emisí CO₂, zvýšení energetické efektivity a podílu obnovitelných zdrojů energie.

Jak se podle Vašeho názoru resp. informací, které máte k dispozici, vyvíjí samotný předmět nadcházejících pařížských diskusí, totiž situace v oblasti klimatických jevů samotných? Jinými slovy, je problém podle Vás stále tak naléhavý nebo ještě naléhavější než v minulých letech?

Očekávám, že se v Paříži projeví rostoucí naléhavost řešení problematiky klimatických změn. I přes postupné snahy se nedaří zastavit rostoucí trend růstu emisí skleníkových plynů na planetě - i přes zpomalení jejich ročních přírůstků - a dosáhnout na začátku 20. let bodu zvratu a výrazného snižování vzniku emisí v rámci zbývajících "emisního rozpočtu" 1000 Gt CO₂, který je podle vědců k dispozici pro udržení ještě přípustného oteplování planety o 2°C.

Co by bylo podle Vašeho názoru třeba ještě učinit, aby se do boje s klimatickými změnami intenzivněji zapojily i ostatní regiony světa – je jistě v pořádku, že Evropa je lídrem procesu, nicméně neměla by zřejmě nést sama většinu nákladů?

Jak jsem uvedl úvodem, předpokladem k řešení otázky klimatických změn je zapotřebí aktivní a účinné spolupráce všech zemí, i když s možným diferencovaným zaměřením na oblast mitigace vzniku skleníkových plynů (v průmyslových zemích a hlavně v rozvojových zemích s velkým podílem jejich vzniku - Čína, Indie, Brazílie, Mexiko a další) a oblasti adaptace na dopady klimatických změn (ostrovní státy, Sub-Sahara, chudé rozvojové země). I když je Evropa lídrem procesu boje proti klimatickým změnám, její relativně malý podíl na celkovém vzniku emisí (kolem 9 %) je nezbytné doplnit podobným úsilím v dalších průmyslových zemích (USA, Japonsko, Kanada, Austrálie) i ve zmíněných rozvojových zemích. A o této nutné spolupráci se bude jednat v Paříži.

A jedna otázka, která se týká přímo našeho sektoru: souhlasíte s názorem, že energetické systémy jednotlivých členských států by měly přispět k plnění cílů klimatické politiky specificky, nikoli unifikovaně z hlediska způsobu příspěvku?

Souhlasím s tím, že každá země by měla vycházet při plnění společných emisních cílů ze specifické národní dekarbonizační strategie, která odráží podmínky v té které zemi. Proto kombinace opatření vedoucích ke snižování emisí skleníkových plynů mohou být velmi rozdílné, i když budou obsahovat omezení užívání fosilních paliv, zvýšený podíl obnovitelných zdrojů energie, zvyšování energetické efektivity a zapojení nízko-energetických a nízko-emisních technologií do výroby energie (elektriny a tepla). Jak náročný bude tento dlouhodobý přechod v ČR lze ilustrovat na postupném snižování současných specifických ročních emisí 13t CO₂eq./obyvatele na úroveň kolem 2t CO₂eq./obyvatele, tj. více jak šestkrát v příštích 35 letech.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COPVÝCHODISKA
COP 21PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21ORGANIZACE
KONFERENCEKALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ**Informace k organizaci
konference****INFORMACE K ORGANIZACI
KONFERENCE**

Na závěr našeho monotematického vydání bulletinu připojujeme některé zatím známé informace ohledně organizace a průběhu akce a klíčových osob – účastníků jednání, a dále kalendář hlavních událostí, které jsou s COP21 spojeny.

Konference se uskuteční od 30. listopadu do 11. prosince 2015 v konferenčním centru na výstavišti ve městě Le Bourget, ležícím v metropolitní oblasti Paříže. Areál s oficiální názvem Parc des Expositions Paris Le Bourget leží v sousedství stejnojmenného letiště, zhruba 10 kilometrů od centra města. Organizátoři akce, která se považuje za nejvýznamnější mezinárodní setkání, jaké bylo kdy v Paříži uspořádáno a za jednu z největších

konferencí v historii vůbec, očekávají návštěvu až 40 000 účastníků. Kromě hlavního sálu, v němž se konference uskuteční, a který bude hostit delegace z celého světa, bude vyhrazen dostatečný prostor rovněž pro zájemce z řad široké veřejnosti přímo vedle hlavní budovy, do nějž bude po dobu konání bezplatný vstup.

Francouzská vláda stanovila na akci rozpočet ve výši 187 milionů EUR. Organizaci svěřila Generálnímu sekretariátu - meziministerskému týmu, složenému z představitelů výše uvedených ministerstev.

Mezi nejdůležitější osobnosti z pořadatelské země patří pětice ministrů ve složení Laurent Fabius (ministr zahraničních věcí), Segolene Royalová (ministerně životního prostředí a energetiky, bývalá kandidátka na prezidenta země), Michel Sapin (ministr financí), Stéphane Le Foll (ministr zemědělství

a Annick Girardinová (ministerně rozvoje). Některé zdroje zmiňují i klíčovou roli prezidenta Hollanda (bez konkrétního upřesnění). Vzhledem k neúspěchu konference v Kodani, na níž se upínala zřejmě až zbytečně vysoká očekávání, se letos neočekává příjezd největších světových osobností typu amerického prezidenta Obamy nebo čínské hlavy státu Wen Ťia-paa, které byly zklamány výsledkem Kodaně. Jejich roli tentokrát s největší pravděpodobností převezmou relevantní ministři jejich vlád.

Pokud jde o účastnické státy, složení delegací i jejich velikost nejsou prozatím vesměs zveřejněny. Každá z nich by měla nejpozději před konáním konference předložit vlastní příspěvek. Francie jako pořadatelská země přislíbila pomoci těm státům, které by měly s přípravou svého příspěvku problémy. Sekretariát UNFCCC zveřejní před samotným konáním akce sumář těchto příspěvků.

ÚVODNÍK

HISTORICKÝ
KONTEXT COP

VÝCHODISKA
COP 21

PŘEDPOKLADY A
OČEKÁVÁNÍ COP 21

POSTOJ ODBORNÉ
SFÉRY ČR K COP 21

ORGANIZACE
KONFERENCE

KALENDÁŘ SOUVI-
SEJÍCÍCH UDÁLOSTÍ

Kalendář událostí
spojených s COP 21

3. zasedání ADP
(Bonn, Německo)
31. 8. – 4. 9. 2015

4. neformální konzultace
(Paříž, Francie)
6. – 7. 9. 2015

Ministerský týden UNGA
(General Assembly of the United Nations)
(New York, USA)
15. – 28. 9. 2015

**MEF (Major Economies Forum) meeting
v průběhu ministerského týdne UNGA**
(New York, USA)
15. – 28. 9. 2015

**Summit OSN pro přijetí rozvojové agendy
po roce 2015**
(New York, USA)
25. – 27. 9. 2015

Podzimní jednání World Bank Group a IMF
(Lima, Peru)
9. – 11. 10. 2015

4. zasedání ADP
(Bonn, Německo)
19. – 23. 10. 2015

Pre COP*
Začátek listopadu

Summit G20
(Antalya, Turecko)
15. – 16. 11. 2015

